

Названий брат

Марія Балюк

Ромці хотілося, щоб у нього був меншин брат. Ромка б захищав його від Женьки Кононова та Славка Прудника, які завжди чіпляються до малюків, а часом і Ромці не дають спокійно пройти через двір. Але ще дужче йому кортіло мати старшого брата. Ну хоча б такого, як Едик Загорулько з першого під'їзду. Він, як Женька із Славком, вчиться у сьомому класі, але малих не займає... От було б добре, якби Едик був його братом!

А Едик немов догадався про Ромчине бажання. Перестрів якось хлопчика у дворі й попросив:

— Ромчику, братику, виручи мене... До зарізу потрібні три карбованці! — І він ребром долоні показав, як потрібні гроші. — Тільки нікому-нікому про це, ясно?

У Ромки радісно забилося серце. Саме Едик, який уміє стояти на голові, знає різні боксерські прийоми і ходить по вулиці з гітарою через плече, звернувся до нього по допомогу!

Ромка щодуху помчав додому. Тато з мамою були на роботі, і добре, що на роботі, вони б не дали Ромці ні копійки. А от бабуса дала, ще й пообіцяла нікому нічого не говорити.

Відтоді й заприятелював Едик з Ромкою. Кожного ранку Ромка чекав Едика біля під'їзду. За честь мав піднести йому портфель з книжками. А якщо Едик просив позичити двадцять копійок, ніколи не відмовляв. Для брата не шкода.

Одного разу Едик запросив Ромку до себе в гості. Поки Ромка роздивлявся фотографії артистів на стінах, Едик записував на магнітофонну стрічку власний голос. Закінчивши, почав розглядати себе у дзеркалі.

— Романе, правда, я схожий на Йосипа Кобзона?

Едик не був схожий на відомого співця, і Ромка так і сказав йому. Але Едик не образився. Він взагалі ні на кого не ображався. Веселий хлопчина, щирий! І чого Ромчині батьки незадоволені що син подружився з Едиком?

— Який він тобі товариш? — нарікала мама. — Щодня тиняється по вулиці, цигарки палить... Що в тебе з ним спільного?

— Бігаєш за ним, як наш кіт Панько за бабусею, — підсміювався тато.

Ромка образився й подарував Панька Едикові. Але на другий день кіт прибіг додому з обстриженими вусами.

— Розумієш, — виправдовувався Едик, — виліз, капосний, на стіл і геть-чисто висьорбав сметану.

Ромці стало шкода кота, і він з тиждень уникав зустрічі з Едиком. Той не витримав, сам подзвонив по телефону.

— Романе, братику, — мовив улесливо, — де ж ти пропав? Невже тобі кіт дорожчий за нашу дружбу? Дурненький, у Панька вуса виростуть ще довші, ніж були... Ну не

сердсья, приходить, щось покажу.

Ромка забув про все й побіг. Едик посадив його на диван, пригостив сигаретою.

— Закордонні. Смали!

Ромка потягнув раз і зайшовся кашлем. Курило йому не йшло.

Едик покрутився по кімнаті хвилини зо дві і сів поруч.

— Слухай, братику, в тебе не знайдеться копійок сорок? Я б на французький фільм сховався... Для дорослих. Кажуть — люкс!

Ромка повагався, однак поліз до кишені, де лежали шістдесят копійок, на протязі тижня заощаджені на сніданках.

Едик узяв гроші і недбало сказав:

— Передумав, не піду в кіно! Давай краще побалакаємо. Скучив я за тобою. Романс... Ти ким хочеш стати, коли виростеш?

— Лікарем!

— Ага, дорогою своїх предків підеш! Ну йди, йди, може, колись і мені в пригоді станеш.

Ромці не сподобався вираз "предки", не подобалось і те, що Едик, розмовляючи, поплескував його по плечу. Але він промовчав: все-таки старший.

У кіно того вечора Едик не пішов і гроші не повернув.

Наступного дня знов подзвонив по телефону.

— Привіт, братику! — пролунав у трубці його веселий голос. — Ми тут зібралися прогулятися. Виходь, якщо предки пустять, подихаємо свіжим повітрям.

Ромка накинув плаща й нишком вискочив за двері, не спитавши дозволу у батьків.

Було вже зовсім темно, але у дворі ще гралася дітвора. Ромку чекали біля під'їзду. Женька із Славком палили сигарети. Едик бренькав на гітарі. Від нього відгонило вином.

— Ну, пішли!

У їхньому провулку світив лише один ліхтар. Туди, на світло, й посунули хлопці. Едик грав, Женька із Славком співали та пританцьовували. Ромка й собі почав щось бадьоре насвистувати. Йому було приємно відчувати, що поряд з ним дужий, майже дорослий хлопець і що цей хлопець — ніби його названий брат.

Дійшли до кінця провулка і повернули назад. Тут Женька і Славко попросили у літнього чоловіка, що проходив мимо, запалити, але чоловік їм не дав, і настрій у друзів одразу зіпсувався. Вони почали штовхатися, брутально лаятись, чіплятись до перехожих. Люди мовчки обминали їх, дехто прискорював ходу і якомога швидше зникав у під'їзді.

Але Едик не зупиняв товаришів й собі ображав перехожих, горлав на всю вулицю. Ромка намагався його стримати, казав, що вже пізно, та Едик його не слухав.

— А, давайте трохи розважимося! — гукнув він, уздрівши жінку, яка чимось стурбована вибігла із під'їзду навпроти. — Романе, на гітару!

Хлопці підскочили до жінки і, взявшись за руки, оточили її. Перелякана жінка металася у їхньому колі, благаючи:

— Пустіть... Мені подзвонити... "Швидку допомогу"...

Та за голосним реготом вони не чули її. Штовхали один до одного, так що жінка ледве не падала.

Ромка нараз пригадав один воєнний фільм. Там троє німецьких солдатів перестріли дівчину і почали так само її жбурляти один одному. Жбурляли, доки вона не впала.

Але ж то були вороги!..

Едик так штовхнув жінку в груди, що вона зойкнула, поточилася. Тоді Ромка схаменувся.

Він підбіг, розмахнувся і бабахнув гітарою по Едикових руках. Щось тріснуло, бренькнуло — це гітара переломилася надвоє, полетіла на бруківку.

Од несподіванки хлопці отетеріли, розгубилися. А жінка схопила Ромку за руку, потягла за собою:

— Мерщій, хлопчику! В мене з донькою нещастя... Треба "швидку допомогу".

Вони бігом кинулися до телефону-автомата, а троє здоровил у блискучих куртках так і залишилися стояти посеред вулиці, ошелешено дивлячись їм услід.

Джерело: Балюк М. М. Тетянчина стежинка: Оповідання. — К.: Веселка, 1983.